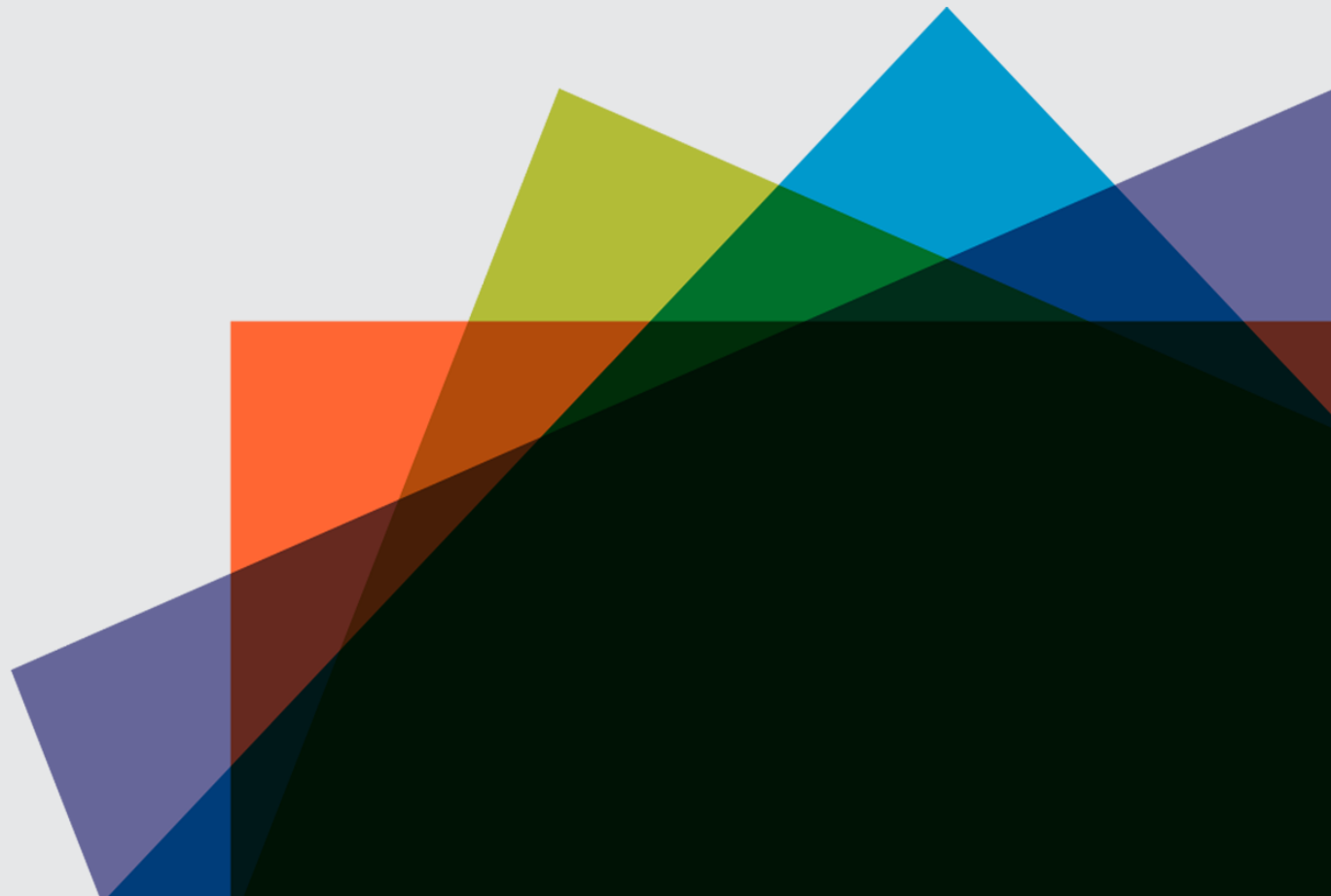

Lærekandidater

11. November 2018

FINNMARK FYLKESKOMMUNE
FINNMÁRKKU FYLKKAGIELDA

Lærekandidater - rettigheter

Hvem kan bli lærekandidater?

- De som ikke har fått opplæring i skolen. Disse har rett til 4 års opplæring i bedrift.
- De som har gått 2 års yrkesfag, har rett til 2 års læretid etterpå.
- De som har gått tre års yrkesfaglig retning i skole har rett til 1 års læretid.
- Rettighetene til den enkelte skal avklares med inntakskontoret, før det gjøres lovnader om kontrakt. PPT må også etterspørre om dette er gjort. Kontakt inntak@ffk.no, eller ring oss.
- Husk at alle elever som får opplæring i over 34 % av årstimetallet, bruker et år av sin rett.

Spesialundervisning for lærekandidater.

- Rettigheter i lovverket
- Retten til spesialundervisning for lærekandidater er hjemlet to steder i opplæringsloven:
- **§ 3-13. Opplæring av elever, lærlingar og lærekandidatar med behov for alternativ og supplerande kommunikasjon (ASK)**
- *Elevar, lærlingar og lærekandidatar som heilt eller delvis manglar funksjonell tale, og har behov for alternativ og supplerande kommunikasjon, skal få nytte eigna kommunikasjonsformer og nødvendig kommunikasjonsmiddel i opplæringa.*
- *Når ein elev eller lærekandidat ikkje har eller kan få tilfredsstillande utbytte av det ordinære opplæringstilbodet, har eleven eller lærekandidaten rett til spesialundervisning etter reglane i kapittel 5. Dette inkluderer nødvendig opplæring i bruk av alternativ og supplerande kommunikasjon.*

Spesialundervisning for lærekandidater.

- **§ 4-2. 4.ledd Særlege rettar og plikter for lærlingen og lærekandidaten**
- *Lærlingar og lærekandidatar skal ha same tilgang på pedagogisk-psykologisk teneste som elevar i vidaregåande skole.*
- *Lærekandidatar som ikkje har eller kan få tilfredsstillande utbytte av det ordinære opplæringstilbodet, har rett til spesialundervisning etter kapittel 5. For slik opplæring gjeld § 5-1, bortsett frå andre leddet siste setning, §§ 5-3, 5-4, 5-5 og 5-6 tilsvarende.*

Spesialundervisning for lærekandidater.

Endringer:

- Utprøving i bedrift: Dette ønsker vi at skolene skal gjøre. Skolene gjør dette i YFF. Her må det lages felles skjemaer for alle de videregående skolene, som også innebefatter denne gruppen.
- Enkeltvedtak om spesialundervisning fattes av opplærings sjef.
- Bestilling av sakkyndig for å avklare bruk av spesialundervisning skal komme fra skolene. Etter utprøving, er det skolene som henviser til PPT.

Lærekandidater

- **Saksbehandlingsrutiner**
- Saksbehandlingsrutinene er i hovedsak de samme som ved spesialundervisning i videregående opplæring i skole. I realiteten må vilkårene praktiseres ulikt:
- **Alle avvik fra læreplanmål i videregående opplæring i skole må hjemles i vedtak om spesialundervisning.**
- **En opplæringskontrakt er allerede et avvik, så spesialundervisning blir derfor et avvik fra avviket.**
- Mens det ordinære opplæringstilbudet for elever følger læreplanene fullt ut, er **normalordningen** for lærekandidater en **redusert læreplan** med et utvalg av målene.

Lærekandidater

- I opplæringsloven § 5-4 heter at en skal ha vurdert og eventuelt prøvd ut tiltak innenfor det ordinære opplæringstilbudet.
- Det er først når lærekandidaten ikke har et tilfredsstillende utbytte av et ordinært opplæringstilbud etter den reduserte læreplanen, at han / hun kan ha rett til spesialundervisning.
- Utprøvsperioden av opplæringstilbudet i bedriften bør være fire uker.
- Etter utprøvsperioden er det to alternativer. En kan justere opplæringsplanen eller en kan tilmelde lærekandidaten til PPT for utarbeidelse av sakkyndig vurdering.

Lærekandidater

- Finnmark fylkeskommune setter følgende kriterier for at en lærekandidat skal kunne ha rett til spesialundervisning:
- lærekandidaten har ungdomsrett etter opplæringsloven § 3-1
- lærekandidaten skal som hovedregel følge 2+2 ordningen som skissert i opplæringsloven § 3-3.

Lærekandidater – ønsket saksbehandling:

- Saksbehandling av lærekandidater:
- Frist for søknad som lærekandidat
- Formidling til bedrift
- Møte mellom søker, skole (FOK) og aktuell bedrift
- Tegning og godkjenning av opplæringskontrakt mellom lærekandidat og bedrift
- Oppstart i bedrift som lærekandidat
- Dersom bedriften **i løpet av læretiden** vurderer at lærekandidaten **ikke har utbytte** av opplegget i opplæringskontrakten, må det vurderes om målene skal reduseres eller om vedkommende kan nå disse målene ved hjelp av spesialundervisning. Dersom bedriften vurderer sistnevnte, kreves en dokumentert utprøvningsperiode jf opplæringsloven § 5-4 siste setning 1. avsnitt

Lærekandidater

- Hvis utprøvningsperioden tilsier behov for sakkyndig vurdering, meldes lærekandidaten til PP-tjenesten på fylkeskommunal meldeskjema
- PP-tjenesten skriver sakkyndig vurdering og sender denne til bedrift og lærerkandidat, med kopi til fylkeskommunen
- Dersom PP-tjenesten anbefaler spesialundervisning, må bedriften først vurdere om de kan dekke behovet ved ekstra tilrettelegging innenfor egne rammer.
- Hvis dette ikke er mulig, sender bedriften oversikt over behovet til Finnmark fylkeskommune. Spesialundervisningen kan skje i skole eller bedrift
- Finnmark fylkeskommune saksbehandler og fatter enkeltvedtak om spesialundervisning. Dette innebærer også økonomisk garanti overfor avgiverskolen som er ansvarlig for spesialundervisningen

Lærekandidater

Den som skal utføre spesialundervisningen, normalt fylkeskommunen v/avgiverskolen til lærekandidaten, skal utarbeide individuell opplæringsplan og evaluering av tiltaket. Opplæringssjefen skal skrive enkeltvedtaket. Bedriften skal også utarbeide intern plan som sikrer at opplæringstiltakene gjennomføres. Ved behov for forlengelse av spesialundervisningen sørger bedriften for melding av lærekandidaten til PPT

- Søkeren har klagerett ved avslag. Klagen sendes Finnmark fylkeskommune. Dersom klageren ikke gis medhold, oversendes klagen til Fylkesmannen i Finnmark som behandler klagen.

Evaluering av lærekandidat ordningen Eifred Markusson.

Dokumentert delkompetanse kom inn med Reform 94. Lærekandidatordningen, slik den framstår i dag kom inn med lovendringer fram til 2001:

- Lærekandidatordningen ble innført, med avsluttende kompetanseprøve.
- Begrepet delkompetanse ble erstattet med begrepet kompetanse på lavere nivå. Med oppnådd kompetanse på lavere nivå, kan man senere bygge videre på kompetansemålene man har nådd til et fullt fag-/svennebrev.
- I 2011 kom en ny lovendring: kompetanse på lavere nivå ble byttet ut med grunnkompetanse. Dette for at denne gruppen ikke stigmatiseres.

Alle fylkeskommunene har svart, og resultat fra sammenfatning av funn er dette:

- Elever med greie karakterer bør holdes borte fra ordningen.
- Lærekandidat ordningen er gunstig for de elevene som har svakt prestasjonsnivå.
- 9 fylkeskommuner har ikke spesialundervisning til lærekandidater. Ordningen praktiseres ulikt i hele landet.

Evaluering av lærekandidat ordningen Eifred Markusson.

- Det bør vurderes å innføre et kompetanse nivå mellom fagbrev og de som kommer ut med kompetansebevis. For eksempel å bruke assistentbegrepet.
- Ønske om felles retningslinjer for hele landet for denne gruppen.
- Antall lærekandidater ha vært jevnt lavt. I 2010 var det 1311 lærekandidater og i 2017 var det 1952 i hele landet.
- Det er stor variasjon mellom fylkeskommunene hvordan de har utformet retningslinjer som sorterer ungdom inn i eller utenfor boksen lærekandidat.
- Når lærekandidater får spesialundervisning, skal de ha en IOP, står det i opplæringslova §4-2. Dette har ikke vi pr i dag.
- Lærekandidater fordeling på utdanningsprogram. Se s. 78
- 2 av tre lærekandidater er gutter.
- 50 prosent høyere fravær enn lærlingene.